

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/148/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5713202677
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 11. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Urban
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2014:5713202677.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Róberta Urbana a sudcov JUDr. Amálie Paulerovej a JUDr. Erika Vargu, v právnej veci navrhovateľa EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pajštúnska 5, IČO: 35 724 803, právne zastúpeného advokátskou kanceláriou Tomáš Kušnir, s.r.o., so sídlom tamtiež, proti odporcovi C. I., nar. XX.X.XXXX, bytom I., Y. XXXX/XX, právne zastúpenému advokátom JUDr. Andrejom Cifrom, so sídlom W., J. Y. X/A, za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporcu - Združenie na ochranu spotrebiteľa HOOS, so sídlom Prešov, Námestie Legionárov 5, IČO: 42 176 778, právne zastúpeného (taktiež) JUDr. Andrejom Cifrom, o zaplatenie 799,33 eur s príslušenstvom, na základe odvolania navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Martin č. k. 8C/147/2013-83 zo dňa 26.novembra 2013 takto

r o z h o d o l :

Rozsudok okresného súdu p o t v r d z u j e vo výroku o zamietnutí návrhu navrhovateľa v celom rozsahu.

Rozsudok okresného súdu m e n í vo výroku o náhrade trov prvostupňového konania tak, že

navrhovateľ je p o v i n ň ý titulom náhrady trov prvostupňového konania, predstavujúcich trovy právneho zastúpenia, zaplatiť odporcovi sumu 59,26 eur na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Andrea Cifru;

vedľajšiemu účastníkovi na strane odporcu náhradu trov prvostupňového konania n e p r i z n á v a .

Účastníkom a vedľajšiemu účastníkovi na strane odporcu náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom okresný súd v celom rozsahu zamietol návrh navrhovateľa. Vychádzal z toho, že zmluva uzatvorená medzi právnym predchodcom navrhovateľa a odporcom je zmluvou podľa zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, pričom dňa 16.9.2008 bola vyhlásená splatnosť pohľadávok z nej vyplývajúcich. Dňom 17.9.2008 tak začala plynúť trojročná všeobecná premlčacia doba, ktorá uplynula 16.9.2011. Následne okresný súd akceptoval námietku premlčania vznesenú procesnou stranou odporcu (najskôr vedľajším účastníkom na jeho strane, následne i samotným odporcom).

Okresný súd sa osobitne zaoberal i argumentáciou navrhovateľa, že odporca uznal uplatňovaný záväzok. V súvislosti s podpísaním dohody o uznaní dlhu zo dňa 14.8.2012 konštatoval, že táto je neplatná, lebo je v rozpore s dobrými mravmi a v zmysle § 4 ods. 8 zákona č. 250/2007 Z.z. predstavuje i nekalú obchodnú praktiku. Ide totiž o formulár vopred pripravený veriteľom, keď odporca žiadnym spôsobom nemal možnosť ovplyvniť jeho obsah a účelom takejto dohody bolo (výlučne) zhoršiť zmluvné postavenie spotrebiteľa. V súvislosti s ďalšou dohodou o úhrade pohľadávky v splátkach z 2.10.2009

okresný súd uviedol, že v danom čase ešte predmetná pohľadávka nebola postúpená na navrhovateľa a tento nepredložil ani „plnú moc“, na základe ktorej by bol oprávnený takýto úkon v mene pôvodného veriteľa vykonať. Zároveň v dohode z 2.10.2009 nie je pohľadávka riadne špecifikovaná, osobitne jej právny titul. Okresný súd zdôraznil, že ak navrhovateľ tvrdí, že táto dohoda bola platne uzavretá (čím by sa okrem iného „predĺžila“ premlčacia lehota), nebolo potrebné uzatvárať dohodu o uzavretí splátkového kalendára o uznaní záväzku z 14.8.2012, v ktorej sa - navyše - opätovne uvádza vedomosť o premlčaní dlhu.

O trovách konania rozhodol okresný súd tak, že v spore neúspešnému navrhovateľovi uložil v zmysle § 142 ods. 1 O.s.p. povinnosť nahradiť odporcovi a vedľajšiemu účastníkovi na jeho strane trovy konania (spolu) vo výške 447,88 eur, ktorú sumu konkrétne zdôvodnil vymedzením jednotlivých úkonov právnej služby, vrátane súvisiacich hotových výdavkov a ich posúdením v zmysle vyhlášky č. 655/2004 Z.z. Zdôraznil, že úkony vedľajšieho účastníka prispeli k úspechu odporcu v spore.

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie navrhovateľ, ktorý sa alternatívne domáhal jeho zmeny tak, že návrhu bude vyhovené v plnom rozsahu alebo jeho zrušenia a vrátenia veci na ďalšie konanie. Poukazoval prioritne na uznanie dlhu zo strany odporcu v dohode z 14.8.2012, v ktorej síce nie je určená výška splátok (odporca žiadal neprimerane nízke splátky), avšak navrhovateľ sa nebráni plneniu dlhu aspoň čiastočne. Mal za to, že predmetná dohoda obsahuje všetky zákonné náležitosti, nie je formulačne komplikovaná a ani rozsiahla. Odporca v nej potvrdil, že má vedomosť o premlčaní dlhu a o následkoch s tým spojených; uznaním dlhu sa v konečnom dôsledku jeho situácia ako dlžníka zlepšila. Súčasne však navrhovateľ tvrdil, že na to, aby nastali účinky spojené s uznaním práva podľa § 110 ods. 1 Obč. zák. zákon nevyžaduje, aby dlžník mal v čase uznania vedomosť o premlčaní dlhu. Uvádza, že uznanie práva podľa § 110 ods. 1 Obč. zák. nemožno stotožňovať s uznaním dlhu podľa § 558 Obč. zák. Z daných dôvodov sa odporca nemôže (úspešne) brániť námietkou premlčania. V tejto súvislosti dodal, že aj ochrana spotrebiteľa nemá byť bezbrehá, k čomu najmä spôsob hodnotenia dôkazov okresným súdom v prejednávanej príhode smeruje.

Odvolateľ nesúhlasil ani so zviazaním na úhradu trov právneho zastúpenia vedľajšiemu účastníkovi. Nevidel význam v právnom zastúpení vedľajšieho účastníka, keďže úlohou (už) samotného združenia je ochrana spotrebiteľa v spotrebiteľských sporoch. Je zrejme, že združenie vstupuje do množstva súdnych konaní bez znalosti veci, pričom viaceré procesné podania nadbytočne opakuje. Navrhovateľ bol toho názoru, že paušálny vstup združenia do konaní „len zbytočne navyšuje trovy konania“; vyslovil pritom domnienku, že združenie zneužíva svoje právne postavenie, lebo jeho cieľom nie je poskytnúť kvalifikovanú obranu práva spotrebiteľovi, ale získať finančné prostriedky vo forme trov právneho zastúpenia. Odvolateľ mal taktiež za to, že jednotlivé úkony právnej služby uplatňované vedľajším účastníkom neboli ani účelne vynaložené. Na podporu svojich tvrdení označil viaceré rozhodnutia súdov, resp. z nich citoval.

Odporca a vedľajší účastník žiadali napadnutý rozsudok potvrdiť. V rozsiahlom podaní poukazovali predovšetkým na všeobecnejšie súvislosti spotrebiteľskej ochrany, osobitne v sporoch s navrhovateľom, pričom sa vyjadrovali aj k otázkam, ktoré v súdnej veci vôbec neboli riešené. Dotknuté podanie tak svojim charakterom v prevažnej miere predstavuje nielen o neúčelný úkon právnej služby z hľadiska náhrady trov konania, ale i podanie zbytočne zneprehľadňujúce prebiehajúce súdne konanie ako celok. Úlohou konajúcich súdov totiž nie je v niekoľkostranových podaniach účastníkov doslova pátrať po argumentoch, ktoré sa týkajú konkrétnej prejednávanej veci.

Odporca a vedľajší účastník zhodne s okresným súdom považovali (vo všeobecnosti) dohodu o uzavretí splátkového kalendára o uznaní dlhu za odporujúcu dobrým mravom. Ide o vopred pripravený formulár, ktorý obsahuje jednostranné i dvojstranné právne úkony a práve pre „predformulovaný“ obsah možno mať vážne pochybnosti o tom, že ide o skutočný prejav vôle dlžníka/spotrebiteľa.

Vedľajší účastník osobitne uviedol, že priznanie mu náhrady trov konania je plne dôvodné. Odmietnutie vedľajšiemu účastníkovi/združeniu práva na náhradu trov by de facto znamenalo nemožnosť reálnej ochrany spotrebiteľov združením na súdoch. Zdôraznil, že činnosť vedľajšieho účastníka, vrátane kvalifikovaného zastúpenia advokátom, prispieva k dôslednej ochrane práv spotrebiteľa.

Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v rozsahu vymedzenom ustanovením § 212 ods. 1 O.s.p. a bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 za súčasnej aplikácie § 156 ods. 3 O.s.p.) napadnutý rozsudok potvrdil v meritórnej časti ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p. a v časti o trovách prvostupňového konania zmenil podľa § 220 O.s.p. tak, ako je konštatované vo výroku tohto rozsudku.

V súdnej veci je nesporné, že návrh na začatie konania bol podaný po uplynutí viac ako troch rokov po vyhlásení splatnosti úveru/pohľadávky, od ktorej navrhovateľ odvodzuje svoj nárok. Z hľadiska meritórneho rozhodnutia, vzhľadom na vznesenú námietku premlčania, je rozhodujúcim záver, či zo strany odporcu došlo k (platnému) uznaniu dlhu, čím by sa premlčacia lehota „predĺžila“ a nároku navrhovateľa by bolo možné poskytnúť súdnu ochranu.

V návrhu na začatie konania navrhovateľ tvrdil, že k takémuto úkonu odporcu došlo v rámci Dohody o uzavretí splátkového kalendára a uznání dlhu z 14.8.2012 (č.l. 8). Na pojednávaní dňa 26.11.2013 už argumentoval dohodou o úhrade pohľadávky v splátkach z 2.10.2009 (č.l. 69 v spojení s č.l. 66 - 67). Hoci sa jedná o zásadnú zmenu v skutkových tvrdeniach, navrhovateľ predmetný rozpor nijako neozrejmil.

Záver prvostupňového súdu o tom, že dotknutou dohodou nedošlo k uznaniu záväzku je plne zodpovedajúci stavu veci; vrátane súvisiacej argumentácie - najmä nepreukázanie oprávnenia navrhovateľa v danom čase v predmetnej záležitosti konať za veriteľa, či nevymedzenia právneho titulu/dôvodu dlhu v samotnej dohode. Len pre úplnosť krajský súd dodáva, že hoci malo ísť podľa navrhovateľa prioritne o dohodu o splátkach, samotný splátkový kalendár - ako súčasť dohody - nebol odporcom podpísaný.

V odvolaní navrhovateľ opätovne (opätovne bez akéhokoľvek zdôvodnenia zmeny skutkového základu) v danej spojitosti zdôrazňuje Dohodu o uzavretí splátkového kalendára a uznání dlhu z 14.8.2012. Taktiež v tejto dohode, hoci opäť malo ísť prioritne o umožnenie dlžníkovi splácať dlh v splátkach, nie je uvedená žiadna výška, periodicita, či iný termín splátok. Nadväzne je plne dôvodným konštatovanie okresného súdu, že účelom dotknutej dohody bolo (výlučne) zhoršiť zmluvné postavenie spotrebiteľa. Uvedené samo o sebe v zmysle § 4 ods. 8 zák. č. 250/2007 Z.z. predstavuje konanie rozporné s dobrými mravmi, čím je tento právny úkon neplatný (§ 39 Obč. zák.).

Z daného titulu je rozhodnutie okresného súdu vo veci samej správne, keďže náležite prihliadol na vznesenú námietku premlčania.

Nad bezprostredný rámec zásadného právneho posúdenia krajský súd dodáva niekoľko poznámok. Odvolateľ bližšie nereaguje na konkrétnosti súdnej veci; osobitne na existenciu dvoch dohôd o uznání dlhu z toho istého záväzku. V priebehu konania pritom každú z nich označoval za platnú a plne súladnú zo zákonom, čo je (logicky) vecne nemožné/nesprávne. Neopodstatnené (aj bez vyššie popísaných nedostatkov oboch dohôd) sú tvrdenia odvolateľa o zlepšení postavenia odporcu v súvislosti s dohodami o uzavretí splátkového kalendára a uznání záväzku. Umožnenie navrhovateľovi/veriteľovi zásadne dlhšiu dobu (o niekoľko rokov) na súde uplatňovať dlh proti odporcovi totiž nie je kompenzovaný (a to ani čiastočne) žiadnym benefitom, či protiplnením zo strany veriteľa.

Zároveň je nesporné, že (aj) dohoda z 14.8.2012 bola formulárového charakteru a bola vopred pripravená výlučne navrhovateľom. Jej súčasťou sú viaceré jednostranné úkony i dvojstranné úkony, ktoré môžu, ale aj nemusia v konkrétnom prípade nastať. V texte dohody sú uvádzané na viacerých miestach možné alternatívy bez vymedzenia, ktorá v konkrétnom prípade platí. Rozhodne preto neobstojí ani tvrdenie odvolateľa, že formulácia predmetného úkonu nie je komplikovaná.

V otázke náhrady trov konania odvolací súd prioritne vychádzal z kritéria účelnosti vynaložených trov (§ 142 O.s.p.), ktoré kritérium je rozhodujúce pri priznávaní náhrady trov konania jednotlivým - v konaní zainteresovaným - subjektom. Posúdenie uplatňovaných trov prostredníctvom tohto základného kritéria musí predchádzať eventuálne posúdenie ich (ne)priznania v zmysle § 150 ods. 1 O.s.p. t.j. z hľadiska dôvodov hodných osobitného zreteľa. Účelnosť vynaložených trov je pritom potrebné posudzovať vo svetle okolností každého jednotlivého súdneho prípadu.

Odmenu za úkony právnej služby poskytnuté vedľajšiemu účastníkovi na strane odporcu jeho právnym zástupcom v súdnej veci nemožno kvalifikovať ako účelne vynaložené trovy. Je nepochybné, že takmer absolútne totožné podanie v súvislosti s oznámením vstupu do konania i (následným) podaním odporu proti platobnému rozkazu vedľajší účastník predložil/predkladá vo veľkom množstve ďalších obdobných súdnych sporov. Je preto plne dôvodným záver, že vo svojej podstate ide len o „vpísanie“ údajov napr. o označení vecí, účastníka, výšky uplatňovanej istiny, termínoch pojednávania, a pod. do vopred pripraveného textu. Takúto činnosť rozhodne nemožno považovať za tak odborne náročnú, ktorá by bola vyžadovala úplne právnické vysokoškolské vzdelanie, vrátane príslušnej advokátskej praxe. Jedná sa totiž o bežné administratívne úkony, ktoré vedľajší účastník - ako občianske združenie kreované práve na ochranu práv spotrebiteľa - je spôsobilé vykonať samostatne a bez akýchkoľvek zásadnejších problémov.

Navyše, po prevzatí zastupovania právnym zástupcom vedľajšieho účastníka aj zastúpenia bezprostredne odporcu (dňa 26.11.2013 - č.l. 65), osobitne s poukazom na absolútnu identickosť vyjadrení/podaní v mene účastníka a v mene vedľajšieho účastníka, sa stalo ďalšie zastupovanie vedľajšieho účastníka kvalifikovaným právnym zástupcom úplne nedôvodným/neúčelným. Krajský súd preto vedľajšiemu účastníkovi na strane odporcu náhradu prvostupňových trov nepriznal.

Vo vzťahu k širším súvislostiam, na ktoré v rozoberaných súvislostiach poukazujú tak odvolateľ, ako i vedľajší účastník, krajský súd dodáva, že hľadisko účelnosti trov právneho zastúpenia v prípade zastupovania vo väčšom množstve totožných prípadov (relevantným je už počet dosahujúci niekoľko desiatok) uplatňuje štandardne vo svojej rozhodovacej činnosti. To znamená, že rovnako posudzuje účelnosť trov právneho zastúpenia (okrem iného) u dodávateľov i u spotrebiteľov, pričom základom je vedomosť, predovšetkým z vlastnej rozhodovacej činnosti (§ 121 O.s.p), o početnosti argumentačne totožných úkonov právnej služby, v rámci ktorých sa iba obmieňajú údaje o jednotlivých účastníkovi, o spisových značkách súdneho konania, o označení zmlúv, o časových údajoch a pod. Inými slovami, o náhrade trov vedľajšieho účastníka rozhoduje odvolací súd na základe tých istých východísk a záverov, ako o náhrade trov (samotných) účastníkov konania.

Súčasne je žiaduce uviesť, že krajský súd „nerozporuje“ oprávnenie vedľajšieho účastníka na náhradu trov konania (samozrejme, účelne vynaložených), ani oprávnenie dať sa zastupovať v spore advokátom. Považuje však za potrebné poznamenať, že právo účastníka na zastúpenie advokátom na jednej strane a právo na náhradu trov konania s tým spojených na strane druhej, sú práva ktoré úzko síce súvisia, avšak sú založené na iných základoch. Súd nemôže rezignovať na posudzovanie účelnosti nákladov právneho zastúpenia len z toho titulu, že účastník konania pri zastúpení advokátom realizuje svoje právo na právnu pomoc.

Predmetné východisko spojitosti práva na právnu pomoc a účelnosti trov právneho zastúpenia bolo významné aj pri zmene výroku rozsudku okresného súdu o náhrade trov vo vzťahu medzi navrhovateľom a odporcom. Krajský súd za účelne vynaložené trovy odporcu v prvostupňovom konaní považoval dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a zastupovanie na pojednávaní dňa 26.11.2013). Vzhľadom na hodnotu sporu 799,33 eur v zmysle § 10 ods. 1 vyhl. 655/2004 Z.z. tarifná odmena advokáta za jeden úkon činí 51,45 eur. Popri odmene má advokát nárok na tzv. režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhl. č. 655/2004 Z.z.) - v roku 2013, kedy boli úkony právnej služby poskytnuté, išlo o sumu 7,81 eur. Celkovo sa tak jedná o čiastku 118,52 eur (2x51,45 + 2x7,81). Podľa § 13 ods. 2 označenej vyhlášky sa však základná sadzba tarifnej odmeny zníži o 50%, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb. Obdobný režim sa viaže aj k režijnému paušálu, ktorý je bezprostredne naviazaný na takýto spoločný úkon. Nadväzne vo vzťahu k odporcovi účelne vynaložené trovy predstavujú sumu 59,26 eur. Na uvedenom závere nič nemení fakt, že vedľajšiemu účastníkovi náhrada trov priznaná nebola; rozhodujúcim je to, že sa jednalo o spoločné úkony právnej služby.

Odvolací súd neakceptoval ani uplatňované (súvisiace) hotové výdavky advokáta / právneho zástupcu odporcu. Pokiaľ sa účastník rozhodne využiť právne služby advokáta, ktorého sídlo je (značne) vzdialené od sídla konajúceho súdu; až tak, že náhrada hotových výdavkov zásadne prevyšuje odmenu za samotný úkon právnej služby (v súdnej veci aj pri zohľadnení pripadnutia 1 hotových výdavkov na vedľajšieho účastníka ide takmer o dvojnásobok), uvedené nemôže byť pripočítané na ľarchu protistrany. Takéto neúčelné trovy, resp. ich časť znáša nadväzne priamo zastúpený; v prejednávacom

prípade odporca. Krajský súd zdôrazňuje, že ani z hľadiska charakteru súdnej veci a jej skutkových, resp. právnych osobitostí niet dôvodu trvať na tom, aby zástupcom účastníka bol len jediný advokát. To znamená, aby napríklad nebola využitá substitúcia v zastúpení (advokátom pôsobiacim v sídle konajúceho okresného súdu), s ktorou (substitúciou) navyše klient/ účastník priamo v udelenom plnomocenstve výslovne súhlasil. Takýto prístup korešponduje s aktuálnou súdnou praxou vyjadrenou napr. v náleze Ústavného súdu ČR sp. zn. II. ÚS 736/12 z 2.10.2013 (dotknutá právna úprava v SR a v ČR je principiálne rovnaká - pozn. odvolacieho súdu).

V dôsledku uvedeného krajský súd zmenil napadnutý rozsudok v časti o trovách prvostupňového konania vo vzťahu medzi navrhovateľom a odporcom tak, že navrhovateľ je povinný zaplatiť odporcovi sumu 59,26 eur.

O trovách odvolacieho konania krajský súd rozhodol tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal. Odvolateľ - navrhovateľ - nebol v rozhodujúcej časti (vo veci samej) vôbec úspešný, preto podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. nemá právo na náhradu odvolacích trov. Posúdením rozsahu úspechu vo výroku o prvostupňových trovách sa krajský súd bližšie nezaoberal. Pre súvisiacu odvolaciu argumentáciu navrhovateľa totiž v plnom rozsahu platia vyššie rozoberané východiská a závery o neúčelnosti trov právneho zastúpenia pri vykonaní úkonu účastníka, ktorý je takmer identický vo vyššom počte sporových vecí a menené sú len údaje o konajúcom súde, o spisových značkách súdneho konania, o protistrane a pod.

Odvolacie trovy odporcu i vedľajšieho účastníka na jeho strane krajský súd (ako už je konštatované vyššie; v rámci opisu dotknutého vyjadrenia) rovnako vyhodnotil ako neúčelné.

Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie **n i e j e** prípustné.